

Санчата

Василь Стефаник

Іванко. Марія, його сестра. Мама їх.

Мужицька хата взимі. Мама і Марія сидять на лаві під вікном. Мама пряде куделю. Марія вишиває плечика. На печі з-за горну видко малу ніжку, відти падають на припічок маленькі трісочки. В хаті.

Мама. Ти знов майструєш, майстре? Я то тебе, мой, намайструю! Аби-м де ніж сховала — все найде. Але, коби-с си втєв та аби-с плакав, тож-то спарю.

Іванко. Ая! Таки зараз?

Мама. Но, но!

М а р і я. Аякай, аякай, але як скау дєдєві, що з кошниці драниці витегаєш та санки майструєш, то вони тебе облуп'є.

Мама. То він санки майструє, цєс кустрюбатий майстер? (Підлізає на піч та й відбирає санчата. То дві драничці, споєні поперечкою і затєсані, як копила від саней). А то стариган, вжє би худібку обійшов, а він сидить у попелі та санки віроб'єє. А потім, сновида, лізє в сніг, та й кашляє, і спати не дає.

Іванко (зсувається з печі, в одній руці великий ніж, а в другій друга поперечка від саночок та крізь плач). Чекайте, чекайте, не куп'ю вам червоних чобіт д' великодню.

Мама (усміхається). Не треба мені твоїх чобіт.

Марія. Та най майструє, мамо, бо мє ландувати лавицями, та павуків шукати, та й стіни обшуровувати.

Мама. На! Майструй, але якби-х ті надворі вздріла, та й амінь ті зроб'ю. (До Марії). Але всєму то ти, сивуле, винна, бо даєш му чобота, а воно плєнтаєси по надвірку.

Іванко сїдав сєред хати та й тєшє другу поперечку. Іванє, йдєш на піч? На голі землі чипітимєш?

Іванко лізє назад на піч, і трісочки знов падають на припічок.

Дівко, ня, мєжє би-с собі найшла яку роботу? Вішиваєш та вімерєжуєш, як безробітна,

Марія. Тажє взимі нєма сапаннє, нє знати, що робити? (Прикладає плечика до рукавів). Дивітько си, як файно!

Мама. Файно, файно, алє чєс корови доїти. (Виходить).

Іванко. Маріє, пусти надвір, лиш трошки. (Злізає з печі з готовими санчатами).

Марія. Заберєшси. Треба мені ганьбу за тєбє відбирати?

Іванко. Чєка, чєкаї А волічку тобі нє звивавсми? А видиш? Пусти, пустиі

Марія. Про мєнє, алє мама наб'ють.

Іванко. Ая! Зараз-таки. (Витягає з-під постєлі сєстрині чоботи і влізає в них та й шкрьомбає по хаті).

Марія. Ой ти, шкрьомбо підвіяна! Ходи, най онучі навийо на ноги, бо заков'єзниш. (Саджає Іванка на коліна і вбирає).

Іванко. Маріє, борзо, бо мама надійдуть.

Марія. Годи! (Завиває братові голову червоною платиною і вбирає в кожушинку).

Іванко, так убраний, йде до дверей. Таже груди голі, чекай, най ті зацінкаю. (Зацінкає).

Іванко виходить. На снігу.

Дві вишні за хатою обсіпані снігом. Горбик. Іванко попід вишні бредє снігом та все оглядається на санчата. Паде в сніг. "Агій", — каже та встає. Бродить по снігу та все глядить на санчата і знов паде. "Та-бо", — говорить і підіймається. Стоїть, витягає руку з рукава і шпортає пальцем в снігу, конче хоче здоймити зіздрчку біленьку, що блищить в снігу. Пробує кілька разів — не можна. "Зєдно втече", — говорить та кладе змерзлий палець у рот і другою рукою тягне санчата. Бродить ще хвилинку:

"Я вже йду до хати". Заходить в задні двері. Знов у хаті.

Мама. Ци ти, дівко, маєш розум, ци ти вістаріла єго, що пускаєш дитину у сніг? Посинів і замерз, як кочєн. Але бігме, скажу дедеві, най го і вб'є. Дуже замерз?

Іванко. Так щипає в пальці, що є!

Мама. Видиш, дівко, видиш твій розум? Таже розбери го. Та води дай, най му запарі відійдуть.

Марія. Видиш, чорте, лиш ганьби наслухайси за тебе. (Термосить ним),

Мама. Борзо, борзо, бо дєдя йде до хати.

Обі скоро розбирають Іванка, він лізе на піч, а мама ховає саночки під постіль.